ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 27 | ՇԱԲԱԹ, 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1899 | 13 ՃԼՄԱՁԻՒ ԱԽԸՐ, 1317 | 6 ԹԸՇՐԻՆԻ ԷՎԼԷԼ, 1315 | 18 ՀՈԿՏ. 1899 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրշ. / Վեցամսեայ 35 „
Դուռառներու համար { Տարեկան 90 „ / Վեցամսեայ 45 „ / Եռամսեայ 23 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. / Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ոեւէ զրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա,
Համդի-բաշա Խան

Rédaction du Journal Arménien
„DZAGHIK"
Galata, Pérchémbé-Bazar
Hamdi-Pacha Han

ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ | ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ Ղ. ԲՈԼԱՏ

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐԸ

(ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Տարուան մէջ երկու անգամ կը տօնենք Թարգմանիչներու յիշատակը, Վարդավառէն առաջ, յանուն «Սահակայ եւ Մեսրոպայ»(*), ու Վարագայէն վերջ, յանուն «Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսէսի Քերթողի, Դաւթի Անյաղթի Փիլիսոփայի, Գրիգորի Նարեկացւոյ եւ Ներսէսի Շնորհալւոյ»(**):

Առաջինը՝ տօնն է անոնց որ պատճառեցան մեր Ազգային գրականութեան ըսկզբնաւորման, իսկ երկրորդը՝ անոնցն է որ արդիւնք հանդիսացան այդ գործունէութեան:

Թողլով սակայն պատճառը՝ կ'անցնինք արդիւնքին, որ արդէն պահն ու արդարացումն է մեզմէն Վայրկենաբար կ'ուզենք հիացման ակնարկ մը նետել այդ չքնաղ դէմքերուն վրայ, որ համախումբ կը ներկայանան այսօր մեզի տօնական պարզ հանդիսաւորութեամբ:

Կրնանք ըսել սակայն թէ անոնք դէմքեր ըլլալէ աւելի խորհրդանշաններ են, ինչպէս հանդիսաւոր առիթով մը բան է Գրականութեան պատմութեան մեր սիրելի ուսուցիչը. «Մեսրոպ նոյնինքն գիրն է ու կեանքը Գրականութեան, Եղիշէ զգացումն է եւ կենդանութիւնը սրտին, Մովսէս պատմութիւնն է եւ զօրութիւնը յիշատակին, Դաւթի խորհուրդն է, եւ սաւառնումը մտքին, Նարեկացի աղօթքն է եւ հիացումը պաշտամունքին, Շնորհալի երգն է եւ օրհնաբանութիւնն անհունին»:

Կրօնք եւ գրականութիւն ոչ երբեք եւ ոչ ուրեք այնքան հրաշալի արդիւնքներով են երեւցած, որքան մեր՝ մէջ. ըստ այսմ եւ անհնար է նոյն այդ արդիւնքն յառաջ բերող ազգային այս եկեղեցական նշանաւոր անձնաւորութեանց արժէքն իմանալ, առանց այս կրկնակ տեսակէտներէն դիտելու զիրենք: Կրօնքի ու Գրականութեան գործակցութեան կը պարտինք արդարեւ մեր կրօնական գոյութիւնը, իրրեւ ժողովուրդ. Կրօնքով ունեցանք մեր Մատենագրութիւնն եւ մատենագրութեամբ զօրացուցինք մեր Կրօնքը:

Այդ երջանիկ կրօնաւորներու եւ անմոռաց յիշատակի արժանացող մատենագիրներու կեանքն ու գործն անկարելի է քանի մը տողերով ներկայացնել, եւ մենք միայն առ հարկի թեթեւ գիծերով կ'ուզենք մեր ընթերցողներուն վրայ, որ համախումբ կը ներկայանան այսօր մեզի տօնական պարզ հանդիսաւորութեամբ:

ՄԵՍՐՈՊ. Մեր գրականութեան Նախահայրը կը գրաւէ այդ խմբակին կեդրոնը. ուստի՝ յիշենք թէ իրեն ժամանակակից եւ թէ իրմէ գարեր հետը ապրողներու Հակառակ իր անհամեմատ գործունէութեան, ժամանակը գրաւոր երկ մը հասուցած չէ մեզի իր անունով: Գերմանացի բանասէր մը՝ Ֆէլիքէր վերջերս Լուսաւորչի ընծայուած Աստուածաբանական Ցաճախապատում գրքին թէեւ իրը հեղինակ ուզեց ճանչել զայն, բայց մատենագրական նկերքին ցուցումներ տ'ինչպէս անհնարաւոր են այդ գործը Մեսրոպի վերագրելու կարծիքին, որչափ էին Լուսաւորչի իրրեւ հարազատ գործ ներկայացնող աւանդութիւնն:

(*) Ս. Սահակ առանձին կը տօնուի նաեւ Բուն Բարեկենդանի նախընթաց Շբ. օրը, իրր Հայրապետ, ի յիշատակ իր յանամոյ արդիւնաւոր Կաթողիկոսութեան:

(**) Օրացոյցներէն ոմանք կը յիշեն նաեւ Ներսէս Լամբրոնացի: Առանց կասկածի տակ դնելու սրբակրօն եպիսկոպոսին մեծ արժանիքը, դիտել կուտանք միայն թէ այդ յաւելումը քննուած կարդադրութեան մը արդիւնք է լոկ, եւ ոչ թէ եկեղեցական մատեանը որոշմամբ եղած տնօրինութիւն:

ԵՂԻՇԷ. Մեր մատենագրութեան ամէնէն համակրելի դէմքը իր գործին մէջ՝ որ գիրն երբեք չ'սպաններ՝ նոցի է համակ:

Սակայն մի եւ նոյն ատեն ա՛յնչափ ենթակայական է իր գրուածքը, եւ ա՛յնչափ նկարագրական իր ոճն որ շատերու կարծել տուաւ—եւ թերեւս իրաւամբ—թէ տարեգրական կարեւոր դեր մը կատարելու ենթէր ծնունդ տուած ըլլայ իր հանճարեղ յղացման: Իրեն նկատմամբ, թէեւ տարբեր եղրակացութիւններով՝ սակայն ընդհանրապէս խղճամիտ ուսումնասիրութեամբ, դնահատելի գործեր արտադրած են Տ. Բարսէղ Վարդապետ (Ձեռագիր), Տ. Պօղոսեան, Փորթուգալ բաշա եւ ուրիշներ:

ՄՈՎՍԷՍ. Փարպեցիին յիշատակած առուսանի փիլիսոփոսը, եւ եկեղեցոյն մէջ քերթող մականուամբ պատուուած վարդապետը, շատերու կողմէ շատ անգամներ ըսուածը կրկնած պիտի ըլլայինք, եթէ ըսէինք թէ ամէնէն աւելի հետաքրքրական եւ տարեղծուածայնն անձն է մեր մատենագրութեան մէջ, իրեն ընծայուած նշանաւոր գործերովը: Սիսալ խմացուած աւանդութիւն մը կարծել տուած է թէ Խորենացւոյն ոսկրներն իր գերեզմանէն հանած էին, իսկ լաւ հասկցուած քննադատութիւն մը իր մասիններէն դուրս բերաւ զնոքը՝ երկու երեք դարերու վերկենդանացումով մը, այսինքն հինգերորդ դարու հեղինակ մը եօթներորդին վերջերը փոխադրելով: Դարերէրի՝ ու Խալաթեանի ցուցումները եւ հուսկ ուրեմն Տ. Մովսէսեանի եւ Մալխասեանի անկեղծ յետս կոչումները վերջին բառը արտասանեցին փիլիսոփոս Մովսէսի եւ քերթող Հայր Խորենացիի տարբեր անձնաւորութիւններ ըլլալուն մասին:

ԴԱՒԻԹ. Միակ փիլիսոփայ մտքը, որուն գործերը կը վկայեն իր արժանիքին: Պր. Կոնիբէր զինքը նոյնացնել ուզելով Պրայերեսիոսի հետ, ի մէջ այլոց սա անյարմարութիւնը գործած կ'ըլլայ, որ այս վերջինէն ոչինչ չէ մնացած, մանաւանդ որ Պրայերեսիոս Հռետոր մ'էր, Դաւթի Արիստոտէլեան մեկնիչ մը, փիլիսոփայական բառերու եւ խմացքներու մեծ գուշար մը կը պարտինք իրեն: Սեւերի լաւ է որ իր ծնած աւանդական դարէն առաջ տանելու, ինչպէս կ'ընէ Կոնիբէր, իրի դար մը միջոց եւեւ բերելով զինքը, քերթող Մովսէսին անյաղթ այդ ընկերը:

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ. Նարեկայ «Սաղմոսածաւոնքն Դրախտ»ին ամէնէն աւելի պաղալից ծառը, որ անընդարձակելի կը մնայ քննադատութեան անզդոյշ հատուածներէն: Կրօնական բանաստեղծութեան ամէնէն աւելի խորհրդաւոր հոգին, հայախօս Վիրգիլի մը ոգին, որ որչափ խրթնախօս նոյնչափ եւ պարզամտայ տենչանքներու, խոկումներու եւ «ճենճերում»ներու խառնումովը խորհող մտքերու եւ սիրող սրտերու հաւասարապէս սիրելի եղաւ: Աւետիքեանի կամ Նալբանդի լուծմունքները չէ՛ն կրնար վերլուծել այդ ծփան կենդանի կրակէ հոգին, այլ իրեն հետ խորհրդաղրած հաղորդութեամբ պաշտող սիրտեր: Մեր տեսութեան արդարացումն են 1895ի «Մաղիկ»ին մէջ լոյս տեսած գեղեցիկ ուսումնասիրութիւնը եւ Տ. Մուշեղ վարդապետի յօրինած Գրիգոր Նարեկացի ընդարձակ գործը (Ձեռագիր):

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ. Հայ Եկեղեցոյ պատկառելի Հայրապետը, որ իր երգերուն եւ օրհնութեանց նուագներով՝ ո՛չ իր սրբութեան խորազդաց տենդը կրցաւ մարել եւ ո՛չ ալ վառել իր մարմնէն այն սպառիչ տասրը: Իրրեւ հանճարեղ մարդ՝ շատ կողմերով սակայն կրնանք դիտել դիտը. միշտ միեւնոյն լարը չէ որով կը թրթռայ իր քնարը, մերթ զուարթ ակումներու եւ մերթ մեռելական արարողութեանց մէջ իր ձայնն ու չեչաը կը լսուի: Կարդացէ՛ք Ընդհանրականնը ու. . . Հայ բանաստեղծներու նահապետը:

Հոգեկան նայուածքի մը անխուսափելի առարկայ այս հանճարեղ անձնաւորութիւնները սա մտածումը կը ներշնչեն մեզի, ստուգիւ մեծ է այն եկեղեցին որ իր սրբավայրին մէջ մուցած է այսօրինակ հոյակապ հոգիներու հոյլ մը:

Դպրեվանք | Թ. Վ. Գ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ընդերկրեայ կենդանիներ.—Արդեգեան ջրհորներու սալամանտր մը.—Իր մասնաւոր յատկութիւնները.—Լոյսի բացակայութեան հետեւութիւնը.—Նմանօրինակ երեւոյթ մը Մալաթիոյ մէջ:

Վերջերս Ամերիկայի մէջ, Դեքսասի կողմերը, Սան-Մարքօ, Արդէզեան ջրհորի մը պեղումը կատարած են: Ջուրի խաւը դտած են 55 մեդր իջնելէ վերջ, որ մէկ վայրկեանի մէջ 2,000 լիտրա կ'արտադրէ: Խնդիրը սակայն ո՛չ արտադրուած ջուրին քանակութիւն վրայ է եւ ո՛չ ալ ջրհորին խորութեան: Դուրս ժայթքած ջուրին հետ խառն, պատնաւոր կենդանիներ ալ դուրս կ'ելլան առատութեամբ: Այս կենդանիները, կենդանաբանօրէն զննուելով, հաստատած են որ երկրիս մակերեւոյթը ապրող եւ ոչ մէկ տեսակին կը վերաբերին: Կարիսոսի նման երկարնամարմին կենդանիներ են ասոնք, բայց երբեք անոնց չեն նմանիր: Ուստի հարկ եղաւ ատոնց անուն մը յարմարցնել եւ կենդանաբանական դասակարգութեան մէջ աւելցնել: Այս նոր տեսակ կարիսոնները եղական տեսք մը ունին, բոլորովին ճերմակ, եւ բոլորովին կոյր են:

Թէեւ կարիսոնները նման երկայն բողկուներ կը կրէին, բայց անոնց ծայրը երբեք իրրեւ աչք ծառայող տեսողութեան եւ ո՛չ մէկ յօրինուած չէ դտնուած: Ասիկա ուստրորդական բան մը չէ. խաւարաշէն տեղեր բնակող պատնաւորներու մէկ բնական յատկանիշն է: Ընդհանրապէս արեւու լոյսը չտեսնող խորունկ քարանձաւներու եւ ստորերկրեայ ջուրերու մէջ ապրող պատնաւորներ ալ աչք չեն ունենար: Այս պարագային, աչքերը անգործածելի հետեւաբար եւ անօգուտ ըլլալով, կը պզտիկնան եւ կ'անհետին: Բնութիւնն աւելորդ ծախքերէն չ'խորժիր: Ինչ կ'արժէ աչքեր չունիլ եւ պահել, երբ ատոնք անգործածելի պիտի մնան:

Բայց այս պատնաւորներուն հետ ուրիշ կենդանի մը ալ դուրս կու գայ, տրիտոն մը, որ մողէսի պէս երկայն մարմին մը եւ չորս ոտքեր ունի՝ բոլորովին մատնաւոր յատկանիշներով:

Այս տրիտոնը, որու համար հարկ եղաւ նոր տեսակ մը, սեռ մը ստեղծել կենդանաբանական ցեղագրութեան մէջ, անուանեցին Թիֆլօմոլգ Ռաթպունի (Typhlomolge Rathbuni), որ երբեք սիրուն կերպարանք մը չունի: Գլուխը շատ խոշոր է, իր վրայ եւ երկայնաձիգ մարմնոյն բաղդատմամբ. անդամները նոյնպէս շատ վրայ եւ շատ երկայն են, այնպէս որ մարմնոյն մնացած մասերուն հետ երբեք համեմատական չեն:

Իրաւ է որ կենդանին խաւարին մէջ կ'ապրի, եւ այդ տեսակէտով ալ իր անկատարութիւնները չէ կրնար բաղդատուիլ լոյսի մէջ ապրող տեսակներուն հետ, հապա նոյն իսկ իր ընկերակիցներուն նկատմամբ: Աչքերը ներդուած են, տեսողութեան այս յօրինուածքները ամբողջովին ծածկուած են մարմնոյն տակ, այնպէս որ հազիւ թէ այդ աչքերուն տեղ մէջ մէկ սեւ բիծեր կը նշմարուին: Մարմնոյն մարմին ամբողջովին ճերմակ է, բայց ազոտա ճերմակ մը: Մի-այն մէկ յօրինուածք մը գունաւոր է, խոփիները (ձուկի ականջ), որ փոխանակ մարմնոյն տակը ծածկուած ըլլալու, վերն հուսի կողմէն դուրս ցցուած են եւ ծոռակին վրայ ծոռաձեւ փողկապ մը կը ձեւացնեն: Ասոր կենդանի կարմիր գունաւորումը, որ յառաջ կու գայ արեան շրջանէն, մարմնոյն ժժգունութեան հետ հակադրութիւն մը յառաջ կը բերէ:

Սակայն ամէնէն աւելի աչքի զարնող տարօրինակութիւնը սա է որ թաթերը եւ ոտքերը ճիշդ մարդու կը նմանին: Տրիտոնն իր այս անդամները կը գործածէ քալելու համար, եւ ոչ թէ լողալու: Իր այդ ոտքերով ջրերուն հայ քարերուն վրայ արագ, անկանոն եւ ոլորապտոյտ շրջաններ կը կատարէ:

Այս երկու նոր կենդանիները երկաթուղիով Սան-Մարքէն մինչեւ Ուաշինգթըն զրկած են. այդ երեք հազար քիլոմէթր ճամբորդութեան մէջ բան մը կերած չեն: Իրրեւ ուտելիք ինչ որ անոնց տուած են, յատուկ մեքենայով մերժած են, յարեւ նման ստորերկրեայ ջուրերու մէջ ապրող կոյր ձուկերու:

Սակայն յոյս ունին որ հետզհետէ ջուրին հետ ուրիշ նոր կենդանիներ ալ դուրս գան, որոնցմէ մէկը կամ մէսը հարկաւ անոնց իրրեւ սնունդ պիտի կրնայ ծառայել:

Այս կենդանիներուն ինչպէս յառաջ գալուն վրայ առ այժմ ոեւէ ծանօթութիւն չկայ. միայն սաչափը. յայտնի է որ երկրին տակէն դուրս եկած են այդ ջուրին հետ: Թերեւս երկրիս տակ քանի մը մեծատարած այրեր կը գտնուին, եւ երկրաբանական երեւոյթներու կամ ուրիշ դէպքերու բերմամբ անոնցմէ ոմանք ո եւ է միջոցով այդ այրերուն մէջ զբաղուած են դարեր առաջ, եւ ժամանակին տեսողութեան հետ կազմակերպական փոփոխութիւններ կրած ըլլան: Ամէն պարագայի մէջ, այս ջուրը պարունակող անձաւը պէտք է զօրաւոր ճնշման մը տակ գտնուած ըլլայ, որովհետեւ ջուրը երկրիս մակերեւոյթէն 60 մեդր բարձր կը ժայթքէ, ինչ որ 6 մթնոլորտ ճնշում կը ներկայացնէ: Հիմա դիտնականները չատ կը փափաքին այդ տրիտոնը ապրեցնելու, տեսնելու համար թէ լոյսի եւ ճնշման տակ չեղող օդին մէջ ինչ փոփոխութիւններ պիտի կրէ:

Մալաթիայէն դէպի Սէքէ-Տաղ երթալու ճամբուն վրայ Շահնէ-Տէրէյի կոչուած տաւար ձոր մը կայ, որու եզերքները պարապուած են պատկառելի բարձրութեամբ վերբուկ ժայռերէ, որոնք հաղիւ երբեք ճամբորդներու անցք կուտան, եւ այն ալ վտանգաւոր պայմաններու տակ:

Շահնէ-Տէրէի ջուրը ամառ ձմեռ առատութեամբ կը հոսի եւ կ'երթայ տեղ տեղ իր եզերքները ցրուած մարդաղտիներ, եւ մեծ մասամբ որիզասաններ (փիրինճլիք) ոռոգելու:

Այս ջուրին մէջ կը խառնուին աղբերակներու ջուրեր ալ, որոնք իր ապառաժուտ եզերքներէն կը ըղխին:

Աղբերակ մը կայ սակայն, որ տարօրինակ երեւոյթ մը եւ տեսարան մը կը ներկայացնէ: Տեսէ՛ք ի՛նչպէս:

Ամէն տարի, Մարտ ամսուան 8ին, եթէ լաւ կը յիշեմ, այդ աղբերակէն ըղխած ջուրին հետ կ'սկսի առատութեամբ. . . ձուկ հոսիլ, այնպէս որ նոյն օրէն սկսեալ բոլոր Մալաթիացիները եւ Շահնէ-Տէրէյի շրջակայ գեղացիները, սակառներով, կողովներով ձուկ կը կրեն իրենց տուները, եւ մինչեւ չաբաթ մը ընութեան այդ առանձնաշնորհեալ բարիքը վայելելով քէյֆ կ'ընեն: Շաբաթ մը միայն, եւ անկէ վերջը ամէն բան իր վիճակին կը վերադառնայ: Ջուկերը հոսելէ կը դադրին եւ աղբերակէն պարզ եւ վճիտ ջուր մը միայն կը հոսի ամբողջ տարին, առանց իսկ այդ ձուկերէն նմոյշ մը հետը բերելու:

Ինչի՞ վերագրել այս երեւոյթը: Բան մեզ, մենք այնպէս կը կարծենք որ գետնաշարժային յեղաշրջումներու հետեւանքով, Մալաթիոյ այդ կողմերը ստորերկրեայ անձաւներ կազմուած են, որ շրջակայ ջուրերու հետ ընդերկրեայ հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով՝ այդ ձուկերը կ'անցնին այդ անձաւներուն մէջ:

Խնդիր է սակայն գիտնալ որ ինչու միայն մարտի 8էն մինչեւ 15 կամ 16 իրենց մութ - աշխարհէն լուս-աշխարհ կուգան, եւ ո՛չ ուրիշ ատեններ:

Այս պարագան ալ մենք սա կէտին կը վերագրենք:

Ձուկի հաւկիթները անդարար եւ հաստ ըլլալուն՝ շատ թշնամիներ ունին. մարդէն սկսեալ թռչուններէ, երկակենցաղ կենդանիներ, եւ նոյն իսկ շատ մը ջրակեաց կենդանիներ անձկութեամբ կը փնտռեն: Ձուկերը հետեւելով իրենց ընազդին, երբ ձուազութեան եղանակը մօտենայ, կը թողուն իրենց բնակավայրը, եւ խուռն բազմութեամբ հոսանքն ի վեր ելլելով, կը քաշուին ջուրերու այն մասերուն մէջ, ուր ուրիշ կենդանիներ ցանցառ կերպով կը տեսնուին, ու հոն կ'ածեն իրենց հաւկիթները:

Մեր այս յօդուածին նիւթ մատակարարող ձուկերն որ տեղական աղկեր (սարտելա) ձուկին կը նմանին, եւ կ'ապրին Շահնէ-տէրէի մէջ, կ'երեւի թէ իրենց ձուազութեան ժամանակ, այդ ստորերկրեայ աւազանին մէկ անցքը գտնելով՝ հոն կը քաշուին, եւ իրենց հաւկիթներն ածելէ վերջ, դուրս կ'ելլեն ջուրին հոսանքին հետ: Դէմ թ այսպէս կ'ենթադրենք մենք:

Ղ. ԲՈԼԱՏ

ԲՈՒՆ ԿԻՆԸ

(Շար. երեկի թիւեն)

Իրիկուններ, մանաւանդ ձմրան երկար գիշերները, «Հաճի խաթուն»ենց տունը հիւրեր անպակաս են, դրացիներ կը հաւաքուին, կը խօսին, կը խնդան, երբեմն կը խաղան: «Հաճի խաթուն» դարձեալ կուգայ, քանի մը վայրկեան կը խօսակցի ու կ'երթայ իր սենեակը, ժամու մը չափ կը քնանայ, երբ հիւրերը մեկնելու կ'ելլան, անոնք ճամբու կը դնէ: Բոլոր տնեցոց պառկելէն, հանդստանալեն վերջ, ճրագը ձեռքը կը չրջի տունը վերն ու վարը, սենեակները, ախոռը, մարագը, մառանը. գտնելը ամէնքը աչքէ անցընելէն ետք, կրկին կ'երթայ պարտէզ, վերջին աղօթքը կ'ընէ ու կուգայ կը պառկի մուտներէն դուռէ ժամ մը ետքը: Վաթսունոցը ըսի, բայց քսան տարու աղջկան մը պէս առոյգ է, անկէ աւելի առողջ, յարաշարժ, գործունեայ ու բարի: Օր մը ըսի իրեն—«Հաճի խաթուն» ինչ է առ, գուն երբեք հանգիստ չպիտի նստիս, փառք Աստուծոյ, առջեւդ աշխատողներ չատ, Աստուած հարստութիւն տուեր է, պէտք է քեզի հանգիստ նստել ու վայելել:

—Զաւա՛կս, մեր խանդիստը մինակ գերեզմանին սեւ հողն տակ կ'ելնի, քանի որ ապրարք եկեր ենք, պէտք է որ աշխատինք: Ինչ կ'ըսես, ես նստիմ որ հարամներս խանձենամ, անոնք ճարիլ են, նոր սերու ալր են, թող իրենց ճիլերն ու երիկնին չանին ալ, գործ էնէլնին պէտք չէ:

—Բայց չէ՞ որ մէկ ունիք, տանտիկին ունիք (ըստ Բաղէշցոց խոհարար ապատուհի) թող անոնք աշխատին, դուն մեղք ես:

—Օղուլ, էնոնք էլ մարդ են, ճարիլ են, չեն աշխատիր չէ՞, լաքին ամէն մարդ իր կէօրէ, իր գործը պիտանալու է, էնոնք հնձամ (վերջապէս) օտար են, օտարն ու տան մարդը մէ՞կ սիրտ կը ցանի տան վերայ: Շունչ մ'առնելէ ետք, օ՞ֆ, Աստուած

թող անձիս սաղութիւն տայ, թո՛ղ ես աչխատիմ, չաչխատած օրս հիւանդ կ'եղնեմ։

—Իրաւունք ունիս, մայրիկ. երանի թէ ամէն կին քեզի պէս մտածէր։

—Ուրանց քէֆնէ, ամէն մարդ իր դիացածը կ'ընէ, էս էլմը։

Տարիէն աւելի է «Հաճի խաթուն»էն հեռանալէ, բայց իր երկիւղած ու վեհերոտ դէմքը դեռ աչքիս առջեւ են. խօսքերը ականջիս մէջ կը հնչեն։

Ամէն կին կինէ, բայց քիչ կին կինէ, տիկին Ռ.ի վարքն ու բարքն այս համոզումը զոյացուցած է իմ մէջ։

Բաղէշի մէջ «Հաճի խաթուն»ի նմանող քիչ չեն, աւելի՝ դժբախտաբար՝ հինեռուն մէջ։

Հալէպ ԹՈՒԽԻ—ԿՐՊՕ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ. ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Նիւ-Եորքէն հեռաւեալը կը հեռագրեն «Թան»ի։

Նախագահ Բրիւէր հեռաւեալ հեռագիրը ուղղած է Ամերիկայի մէջ հրատարակուած «Ուօրլա» լրագրին։

«Ուօրլա» լրագրին մէջոցաւ չնորհակալութիւններս կը յայտնեմ Ամերիկայի՝ մեղի նկատմամբ ցուցուցած իր համակրութեան համար։

«Հանրապետութիւնը քառասուն եւ ութ ժամ մէջոց տուաւ Անգլիոյ՝ Թրանսվալի կառավարութեան խմաց տալու որ գոյացած վէճը պիտի կարգադրուէր Իրաւարարութեան եւ կամ ուրիշ ո՛ւ եւ է խաղաղական մէջոցաւ մը եւ թէ իր զօրագունդերը պիտի քաշէր։ Այս պայմանաժամը աւարտեցաւ, Բրիտանական գործակալն ալ ետ կանչուեցաւ որով պատերազմը անխուսափելի է։ Երկու Հանրապետութիւնները որոշումին տուած են. եթէ պէտք է որ Անգլիոյ պատիանին, այս վերջինը առնոց տէր ըլլալու համար այն տեսակ դին մը պիտի վճարէ որ աչխարհք պիտի զարմացնէ։ Երբեք մարդկութիւնը նմանօրինակ բան մը տեսած չպիտի ըլլայ։»

ՔՐԻԻԿԷՐ

—Թրանսվալի զրկած վերջնագիրը ճիշդ յարմար ժամանակին հասած է, Անգլիոյ աղատականները իրենց ձայնով կացութենէն փրկելու համար։

Աղատական կուսակցութեան անդամները այս առիթը ձեռք առին՝ իրենց կարծիքը փոխելու եւ կառավարութեան կուսակիցներուն հետ միանալու համար։ Հարաւ-Ափրիկէ զրկուելիք բոլոր զօրագունդերը նաւ պիտի դրուին, իրենց պատրաստութիւնները աւարտելուն պէս։ Մովային նախարարը կը պնդէ թէ Սըր Ռիսվըրս Պրլլերի 50,000 զինուորները առ առաւելն հինգ շաբաթէն պիտի կրնան ամբողջովին Ափրիկէի ցամաքն ելլելու։ Կրոնի թէ Դարլի եւ Տիւրպանի առջեւ խարսխած անգլ. նաւերը 2,000 հոգինոց Ջոկատ մը ցամաք հանելին որոնք գործողութիւններուն պիտի մասնակցին։ Հիսակ կ'ապասին «Բօուէրիլ» եւ «Թէրիպլ» զրահաւորներուն հասնելուն։

—Թայմզ թերթաթիւններն սկսելուն վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Վօլքսրուսթի եւ Վան Ռինէնի դունդերուն դէպ յառաջ խաղալը Բիլֆոնթեյնի մէջ մեծ դիդրութիւն մը յառաջ բերաւ։ Հաստատ լուրերը կը ցուցնեն թէ Պոէրները Արեւելքի կողմէն իրենց բանակին երկու թեւովն ալ միանգամայն Նաթալ մտնել կը ջանան»։

Օրանժի Պոէրները Օլիվնուքի կողմէն առաջ կը քաշեն եւ կ'ապատնան Դօլէնսօի եւ մեր աջ բանակին՝ աջ կողմին։ Արեւելեան կողմէն կը հասնին Ուիթէնհոյի եւ Վրէյհէյտի վրայ, դէպի Պրիֆալօ զետակը՝ որ Տրնսվալի արեւելեան կողմն է։ Սըր Ճօրճ Հուայթ օգուտ քաղեց Պոէրներու անզգուշութենէն եւ իր դիրքերը զօրացուց։

—Թրանսվալի վերջնագրին հետեւեալ պատասխանը զրկած է Զէմսըլէն Դարլի ըրիտանական զործակալին։

«Ն. Վեհափառութեան՝ կառավարութիւնը յաւօք սրտի ընդունեց Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութեան ապշեցուցիչ պահանջումները, զոր ձեր 9 Հոկտ. թուականի հեռագրով իմացուցած էիք։

«Ի պատասխանի յայտարարելիք Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութեան թէ ներկայացուցած պայմանները անսա՛նկ հանգամանք մը ունին որ անկարելի է զանոնք միճարտութեան ենթարկել։

Թշնամութեանց սկսումը.— Պոէրները կը յառաջանան դէպ ի Նաթալ, եւ հաւանարար դիտաւորութիւն ունին Անգլիացիներուն Լատիսմիթի շուրջը գտած դիրքերուն եռեւէն յառաջխաղացման սկսին։

Վոլքսրուսթի մէջ զօրավար Ժուպէռ իւլանական կամաւորներու դնդին Անդրիերէն ճառ մը խօսեցաւ։ Այս ճառախօսութիւնը ջերմագէս ծափահարուեցաւ եւ Իրլանդացիները խնդրեցին որ իրենց դրօշը քով քովի ըլլայ Թրանսվալի ազգ. դրօշին հետ։ Բանակին առողջական վիճակը սքանչելի է։ Պատերազմական խորհուրդէն եկաք, ուր Զօր. Ժուպէռ կարեւոր յայտնութիւն մը ըրաւ, որոշուեցաւ որ Բրիւկէր նախագահին ծննդեան տարեդարձը զօրահանդէսով մը տօնեն։ Նախագահին դաւակն ու թոռը Բրեդորիայի զօրագունդին մէջ են։ Խորհրդարանի բոլոր անդամներն արդէն առաջին գիծերուն մէջն են։ Թրանսվալէ եկած լուրեր կը ծանուցանեն որ ամէն կողմերէ բազմաթիւ Պոէրներ կը հասնին Նաթալ։ Շատ մը մարդիկ որոնք իշխանութեանց կողմէ մերժուած են բանակին մէջ ընդունուիլ, հետիոտն կը գան։

—Բիէթէրմարիցպուրկի մէջ զօրաւոր Ջանքեր կ'ըլլան ուրլանտրներէ բաղկացեալ դունդ մը կազմելու համար։ Բոլոր հեռագրերն Անգլիոյ կողմէ քննութենէ անցնելուն, ճիշտ լուր մը չկայ թէեւ, բայց հաւանական է որ այս պահուս բովանդակ հիւս. Նաթալ Պոէրներուն ձեռքն ինկած ըլլայ, ինչ որ կը հաստատէր արդէն «Տէյլի Բրոնիքլ»ի Տիւրպանէն եկած հեռագիր մը։

Արեւմտեան սահմանագլխին վրայ.— Սահմանագլխի բոլոր անգլիական քաղաքները ահ ուդողի մէջ են։ Տղաքը եւ կիները դուրս կ'ելլեն Վրիպուրկէն, որ հաւանական յարձակման մը ենթակայ է։ Շաբաթ օր Պոէրները սահմանագլուխը անցնելով մինչեւ Երկաթուղոյն ճամբան յառաջացան, եւ հեռագրական թելերը կտրեցին։ 2,000 Պոէրներ զրաւած են այժմ Երկաթուղին դրաւելու։

Անգլ. հեռագրեր կ'ըսեն թէ Բէմպրէյ յարձակում մը եւս մղելու կարող վիճակի մէջ է, բայց քաղաքին ջուրը Պոէրներուն արամադրութեան տակ է։ Լաւատեղեակ աղբիւրներէ եկած լուրերուն նայելով, Բէմպրէյի առջեւ դտնուած Պոէրները 3,500 հոգի են դաշտային չորս թնդանօթներով։ Քաղաքին պահակախումբերուն վրայ նոր յաւելումներ եղան։ Մաֆիքինկի անգլ. զօրքերու դէպի յառաջ չարժումը նպատակ ունէր յարձակողական գիրք մը բռնել։ Գնդ. Պատէն Բաուէլի զօրքերը հիմակ բաւական են յարձակում մը եւս մղելու, կ'ըսեն անգլ. հեռագրերը։ Կառավարութիւնը գաղթականները ճրիտքար մինչեւ Դարլիթոնտրելուն զրեթէ բոլոր կիներն եւ տղաքը քաղաքէն կը մեկնին։ Ոսկեկոնութենէն զօրաւոր Ջոկատ մը եկաւ քաղաքին պահպանութեան հոկելու։ Քաղաքը հանդարտ է, եւ լնակիչներն որոշած են դիմադրել։ Բէմպրէյէն քանի մը թնդանօթներ բերուեցան։ Անգլ. հրատակ մը, որ քսան տարի Թրանսվալի մէջ ապրած է, եւ որուն երեք զաւակները կը ծառայեն Պոէր բանակին մէջ, կը պնդէ թէ Պոէրները պայմանագրութիւն մը կնքած են ընիկ ցեղատեր Լէնքուէյի հետ, որով այս վերջինն Անգլիացոց դէմ պիտի պատերազմի։

Կ'երեւայ որ Դարլի գաղթականութեան հիւսիսային մասին վրայ յարձակում մը պիտի ըլլայ, Պէրթհուլի կամուրջին անդիի կողմը Պոէրներուն թիւը կը հասնի 2,000ի, Ալիվայ-Նորթէի վրայ յարձակէն առաջ, մեծ ունին կամուրջը փլցնելու։ Արկուս կը ծանուցանէ որ Դարլի չրջանակին տրամադրելի զօրագունդերը դիւրանց զրկուեցան Տր Սէր, որ Դարլի երկաթուղիներու միացման գլխաւոր կէտն է։ Զինուորական չրջանակներու մէջ ամենաեռանդուն զործունէութիւն կը տիրէ։ Պր. Շրայներ ճառ մը արտասանեց Խորհրդարանին մէջ, որուն մէջ կորովի կոչում մը ըրաւ գաղթականութեան, մասնաւորապէս եւ աղդին որպէս զի իրենց ուժերը միացնեն խաղաղութիւնը պահելու համար։

Թրանսվալի մէջ.— Պ. Հոֆմէյէր եւ Ամերիքանդրներու չորս աղդեցիկ անձնաւորութիւններ յայտարարութիւն մը ըրին, որ պատերազմի մէջ մնացածներուն աղոց եւ այրիներուն ինչպատ հանդանակութեան մը կը հրաւիրեն ժողովուրդը։ Մանաւոր յանձնաժողովը Թրանսվալ մնալ փափաքող Անգլիացիներու չատ քիչ արտօնագիր կուտայ, անոնք որ կը փափաքին մնալ, պէտք է երդում ընեն որ հանդարտ ու հնազանդ ըլլան, օրէնքին եւ կառավարութեան անկախութիւնն ա՛չ ուղղակի եւ ա՛չ ալ անուղղակի վտանդող գործի մը մէջ չդտնուին։

Օրանժի Ազատ Պետութեան մէջ.— Նախագահ Շթէյն յայտարարութիւն մը հանեց որով կ'ըսէ թէ Բոյր Հանրապետութիւնը, այժմ կործանուելու վտանգին ենթակայ է անիրաւ թշնամի մը կողմէ որ երկար տանել է վեր պատերազմ կը վարուէր Ամերիքանդրները ոչնչացնելու համար։ Ազատ Պետութեան Հանրապետութիւնը կ'ըսէչատ մը կապերով եւ քաղաքական ընդարձակ դաշնադրերով կապուած է Թրանսվալի։ Եւ Ամենակարողին առջեւ հանդիսաւորապէս կը յայտարարէ թէ այս ժողովուրդը (Օրանժի Ազատ Պետութեան Պոէրները) որոշած է օգնել իր արենակիցներու եւ դիմադրել հզօր թշնամի մը գործած անիրաւութեանց։ Պաշտօնապէս կնքուած քաղաքականութիւններ չկրցան փրկել Թրանսվալը Անդլիոյ դէմ կռուելու համար եղած դաշինքի դաւադրութիւններէն։ Երբ Թրանսվալ իր անկախութիւնը կորսնցնէ, Օրանժի Ազատ Պետութիւնն ալ, անկախ թէեւ, բայց իր անկախութիւնը չոր բառ մը մնայն պիտի ըլլայ։ Անցեալին վարձառութիւնը ցոյց տուած է որ երբեք պէտք չէ վստահութիւն ունենալ Մեծն Բրիտանիոյ ո՛չ խոստումներուն եւ ո՛չ ալ հանդիսաւոր դաշնադրութիւններուն վրայ, քանի որ երկիրը կառավարողները միշտ պատրաստ են անոնց կից մը զարնելով մէկդի ընելու։ Անգլեւ-Թրանսվալ վէճին համառօտ մէկ պատմութիւնը ընելէն ետք, նախագահ Շթէյն կ'ըսէ թէ նախնական դաշնագիրը խեղաթիւրուեցաւ հարձման եւ կեղեքման գործիք մը ընելու համար։ Անգլիական պահանջումները ընդունիլը կը նշանակէր կորսնցնել մեր անկախութիւնը զոր ստացած ենք մեր արիւնով ու արցունքով։ Երկար տարիներ անգլ. զօրագունդերը համախմբուեցան մեր սահմաններուն վրայ, երկիւղի եւ սարսափի ազդեցութեան տակ ընդունել տալու համար անգլ. առաջարկները։ Ոսկիի սէրէն մղեալներու նենգամիտ ծրագիրները այսօր իրականացած են։ Ցարդելով հանդերձ քանի մը հազար Անդլիացիներն որոնք կը խորշին աւազակութենէ եւ խոչտանգումէ, Ազատ Պետութեան Պուրկրները կ'արհամարհեն ու կը դարշին անգլ. Դիւանագիտութեան մէկ անձին բրածէն։ Վստահութիւն ու յոյս յայտնելով որ Ամենակարողն զիրենք պիտի լսէ, նախագահը կը վերջացնէ խրատելով որ ո՛չ մէկ արարքի մէջ դտնուին բռ Բրիտանէութեան եւ Ազատ Պետութեան Պուրկրերի անարժան ըլլայ։

—Հարաւ-Ափրիկեան Հանրապետութեան խնդրանքով, Հոլանտական կառավարութիւնը հաւանեցաւ որ իր Լոնտոնի հիւպատոսները պաշտպանեն Թրանսվալի եւ Ազատ Պետութեան Անդլիոյ մէջ դտնուած հպատակներու շահերը։

Պապին միջամտութիւնը.—«Օսէրվատորէ Ռոմանօ» կը հերքէ այն լուրը որպէս թէ Անդլեւ-Թրանսվալ վէճին առթիւ, Պապը իր միջնորդութիւնը առաջարկած եւ Թրանսվալ ալ մերժած ըլլայ։

Ամերիկեան միջամտութիւնը.— Ուաշինկթընի Արտաքին գործոց պաշտօնատունը հեռաւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը կը հրատարակէ։

Անդլիոյ եւ Թրանսվալի մէջ զոյացած վէճը կարգադրելու համար, նախագահ Մաք-Քինլէյ չատ մը ակնառուր քաղաքացիներու առորդութեամբ բազմաթիւ խնդրագիր ընդունած է որոնք կը խնդրեն Միացեալ-Նահանգներէն որ իր միջնորդութիւնը առաջարկէ։ Նախագահը նմանօրինակ ուրիշ չատ մը խնդրագրեր ընդունած է, որոնց ոմանք կ'առաջարկեն Անդլիոյ հետ միանալ Ուիթլանտներու եւ նամանաւանդ Թրանսվալի մէջ բնակող Ամերիկեան քաղաքացիներու ենթարկուած ճնշումները դադրեցնելու համար, ուրիշներ ալ կը խնդրեն որ Պոէրներու օգնութեան ձեռն կարկառեն։ Մեծն-Բրիտանիոյ կարծեցեալ թշնամութեան մը դէմ։ Ցայսմիկ է որ նախագահ Մաք-Քինլէյ հարկ չի դատեր ցոյց տրուած ճամբաներէն մէկուն կամ միւսին հետեւիլ։ Դալով երկու հակառակ կողմերէն մէկուն կամ միւսին կողմը բռնելու խնդրին, ատոր վրայ մտածել իսկ աւելորդ կրնայ սեպուիլ։

Միջնորդութեան մասին, նախագահը երկու աղդերուն ոչ մէկին այն տեսակ ազդարարութիւն մը ընդունած է որ ցոյց տար թէ իր միջամտութիւնը պիտի ընդունուէր։ Եւ երկու կողմերէն ըղձալի այսօրինակ ազդարարութեան մը չդոյութեամբ, Միջազգային տարորութեանց մէջ չկայ այն տեսակ բան մը որ արդի պայմաններուն մէջ միջամտութեան մը առաջարկութիւնը արդարացնէ։ Դիտնենք որ նախագահն անկեղծօրէն կ'ուզէ եւ կը յուսայ որ թշնամութիւններն կարելի պիտի ըլլայ խաստիւրայց եթէ այդ թշնամութիւններն անպատճառ պէտք է ծագին, նախագահը պիտի զոհանայ Ամերիկեան ազդին եւ իր հպատակներուն շահերուն վրայ հսկելով, որպէս զի անոնց վնաս մը չհասնի։

Մեծ միթինկ մը դումարուեցաւ Նիւ-Եորքի մէջ։ Արտասանուած չատ մը ճառեր կը պախարակեն Մեծն-Բրիտանիոյ քաղաքականութիւնը եւ կը դովեն Պուրկրները։ Յետոյ որոշումներ քուէարկուեցան, որոնք կը հաստատեն որ Մեծն-Բրիտանիա երբեք իրաւունք չի կրնար ունենալ Թրանսվալի ներքին գործերուն մէջամտելու՝ եւ թէ իր պարտականութիւնն էր ոչ թէ հարաւային Ափրիկէի մէջ վէճ մը արծարծել, այլ կատարուած բարենորոգումներն ընդունիլ, եւ կամ գործը իրաւարարութեամբ կարգադրելու հաւանիլ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Ցէրոմնատա իշխանը նոր Դահլիճի կազմութիւնը եւ Ներքին գործերու նախարարութիւնը Պ. Իվանչօֆի յանձնեց։ Պ. Իվանչօֆ փորձեց քանիցս նախարարութիւններ կազմել, եւ որովհետեւ Պ. Բատօսլաֆօֆ մերժած է իր աջակցութիւնը նուիրել, Պ. Իվանչօֆ ալ հրաժարած է իր յանձն առած պաշտօնէն։ Կը կարծուի թէ Պ. Կրէքօֆ պիտի ստանձնէ նոր Դահլիճին կազմութիւնը։

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ.—Պաթավիայէն կը հեռագրեն թէ առելի եւ լուսն զեռնաշարժ մը պատահեր է Սէրամ կղզիին հարաւային եղերքին վրայ, Հնդկաստանի Հոլանտական գաղութին մէջ։

Ամբոխ քաղաքը ամբողջովին կործանած է։ Մեռելներուն թիւը 4,000ի կը հասնի. 500 վիրաւորեալ կայ։ Մանրամասնութիւններ կը պակսին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Խառն ժողովը այսօր պիտի զումարուի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, բայց յայտնի չէ թէ Ս. Պատրիարք Հօր անձնական տարութիւնը թող պիտի տայ որ ներկայ դտնուի ժողովին։

—Կրօն. ժողովը երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ իր չաբաթական նիստը գումարեց, տաժամեայ նախագահութեամբ իր Առնոսպետ Սրբազանին։ Ցայտնի է թէ այս ժողովին նախագահն է Ն. Ամենապատուութիւնն որ անձնական տարութեան պատճառաւ, կը չարունակէ տունը մնալ։

—Կրօն. ժողովը որոշեց հրաւիրել իր յաջորդ նստին Մայր-Եկեղեցոյ քահանաներէն ոմանք՝ ինչ ինչ բացատրութիւններ պահանջելու համար ոմանցմէ եկեղեցականաձեւական գործերու մասին։

—Լինկիւրիի քահանաներէն Տ. Արմենակ Դաշյումեանի բացատրութիւն խնդրեց թեմին Առաջն. Տեղապահ Ս. Հօր վրայ դրկած դանդատներու մասին։

—Ժողովը լսելով որ Բեսապի ազգայիններէն ոմանք լատինականութեան յարում ունին, որոշեց Անտիոքի Տ. Թադէոս Վրդ.էն բացատրութիւն խնդրել։

—Հիւրմիւզեան Տ. Գէորգ քահանան զղջագիր մը զրկած ըլլալով՝ դարձեալ քահանայագործութիւն կատարելու համար, բայց ժողովը նկատելով որ որոշուած պաշտօնարութեան մէկ քառորդը անդամ կատարած չէր, վաղահաս նկատեց։

—Ժողովը, ինչպէս գրած էինք, «Մաղիկ» թիւ. 21, Խարբերդի Բասնդա գիւղին եկեղեցոյ համար նուիրուած երկու պատկերներէն միայն Ս. Եղիան արտօնեց. միւսն անյարմար դատեց՝ ինչ ինչ թերութեանց համար։

—Դամասկոսի եկեղեցոյ քահանան Տ. Դաւիթ ընկերակցութեամբ Թադ. Խորհրդի ատենադպիր Բաշմերեան Կարապետ էֆ., երէկ, Տնտեսական Խորհրդի ներկայացեր է՝ խնդրելու ծանօթ խնդրին վրայ բացատրութիւն մը տալու, ինչպէս գրած էինք, «Մաղիկ» թիւ. 21։ Սակայն Տնտեսական Խորհրդի Ատենապետ Նշան էֆ. Փափազեան բացակայ ըլլալով՝ նոյ դարձեր են։

ԹԱՂԵՐԷՆ

Ադնուտչուք մը չէր Ցակոբ աղա Մերհամէթեանի դոր երէկ Պատուիրի դերեզմանոց յանձնեցինք։ Հանդուցեալը Հայ ոսկերչութեան դասին մէջ նշանաւոր էր իր լաւ արուեստագէտ մը։ Մօրաքեղորդին է Ազգ. ծանօթ ուսուցիչ Դր. էֆ. Մարդարեանի։ Բարեսիրտ ու զուարճախօս մարդու համբաւ ունէր թաղին մէջ, այնպէս որ զինքը «Կիւլում»=«Վարդ» կը կոչէին եւ այս անունով ծանօթ էր թաղին այլ եւ այլ հասարակութեան մէջ։ Սա ալ աւելցնենք թէ Մերհամէթեան ամիրայի չառաւիլներէն կ'ինչնէր. ամուրի էր ու իրմով կը վերջանայ ամիրայական ընտանիք մը։ Քանի մը անդամ Թադ. Խորհրդի ու Ազգասանութեան անդամակցած էր։ Այս պաշտօններուն մէջ ալ քիչ չատ արդիւնաւոր եղած էր։ Ցանձին այդ հանդուցեալին Հայկազեան կը կրթնցնէ բարի քաղաքացի մը, անհատ մը։

5 Հոկտ. 99

Հասգեղ Թղրակից

ԴԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

Քաղաքիս մեր Հայ ժողովուրդը մտայնի զարթնում մը, սրտի սթափում մը եւ հոգեկան զարթօնք մ'ունեցած է այս օրերս, եւ լարուած հետաքրքրութեամբ կը ցանկայ լսել եկեղեցական, կրթական եւ Առաջնորդարանի մէջ անցած ու դարձած գործերուն հետեւանքը։ Ներկայիս մէջ մասնաւորապէս ամէնուն ուշադրութիւնը դրուած է գործունէութիւնը Ազգասիրութեան, որ անձնուիրութեան, կորովի ու եռանդի նոր թափով մը գործի գլուխ անցած է հինգ վեց ամիսներէ ի վեր՝ լայն ու լաւ մտածումներով ապագրուած։

Հիմակու հիմա հանրութեան համակրանքն իրեն զօրավիդ ունենալով՝ պաշտօնավարութեան սահմանն աւելի եւս ընդլայնելու ազնիւ գործին ձեռնարկած է, սահմանած ըլլալով նաեւ տարեկան 12 դահեկանի բաժանորդական գրութիւնը, որմէ յուսալի է որ զոհացուցիչ հասոյթ մը արտադրէ, արդէն այս մասին ապրանոց տրամադրութիւնները մշակուած՝ յօժարամիտ են մատակարարելու։ Այս մինիթարական պարագային օգտուելով՝ կ'ուզեմ սա հաստատուած ճշմարտութիւնն անդամ մ'ալ կրկնել որ, եթէ Ազգ. մարմնոյ անդամներու ընկերական դիրքը, վարկը, ընթացքը ո՛ւ եւ է քննադատելի հանգամանքէ զերծ ըլլայ, բնական է որ ժողովրդի սիրան ալ իրենց առջեւ բաց կ'ըլլայ։

Ցաջող եւ երկար կեանք՝ Ազգասախնամին ահա մաղթանքս։

Հալէպ ՉԱՐԵՀ Խ. ԿԻՆՃԵԱՆ

20 Սեպտ 99

ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՑԵՐԷՆ

Ն. Ս. Օծութիւնը հրամայեր է Հիւսնի Մանուէլի երկու որդւոց ընդունել էջմիածնի Դէորգեան ճեմարանը՝ հոգեւորականութեան պատրաստուելու համար, եւ բան այնմ յանձնարարէ Ս. Պատրիարք Հօր։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ԱԶԳ. ԳՈՐԾԵՐԸ

Ժամանակէ մ'ի վեր Սեբաստիան՝ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ տպաշխարհայր մը, քարտուղ մը նկատուելով՝ իրարանանչ կը հանէին եկեղեցական կոչուած մարդիկ որոնք անձանօթներու առջեւ անմեղ դատնուկի մը խոնարհութեամբ ներկայանալով՝ տեսակ մը պաշտօնական հովեր կ'ասեն եւ վաղանցիկ համակրանք մ'ալ կը շաղին մինչեւ որ մարդկանն իրենց զոյնը, ու իրենց կենցաղը՝ գաղտագրները յեղաշրջէ՝ պարզելով անոնց ներքինը։ Ժողովրդին սա տարնապալից ու թշուառ կացութեան մէջ մեր այս բարի ծաղիկ կրօնաւորները՝ ո՛չ այլ ինչ կ'ընեն, բայց եթէ իրենց անվայել ընթացքով կը սատեցնեն անոր հոգեկան ջինջ հաւատքը եւ անկեղծ սէրն եկեղեցոյ եւ եկեղեցականին նկատմամբ։ Եկեղեցականութեան այս աղտերը՝ զայթակղութեանց առիթ տալով՝ ո՛չ միայն կը վնասեն հասարակութեան կրօնական զգացումներու, այլ եւ կը նսեմացնեն մեր հնադարեան Ս. Եկեղեցոյ պատիւն ու փառքը։

Զարմանալի է Պատրիարքարանի ընթացքն այնպիսիներու նկատմամբ. կը բողոքուի, կը քննուի եւ կը հաստատուի ամէն զեղծում, բայց չկայ եւ չէ տեսնուած որոշման մը գործադրութիւնը այս կամ այն զեղծ կղերի մը համար։ Ինչ եղան քանի մը վարդապետներու հաշիւները, եւ ո՞ւր մնայ սատնց համար կազմուած Ցանձնաժողովին տուած տեղեկագիրը, անչուշտ հանդարտարար կը նստի Պատրիարքարանի Դիւանատուներու անկիւնը։ [*] Եւ տարակոյս չկայ թէ օր մը (թերեւս քիչ ժամանակէն) Պրոպատիկէի աւազանէն որբրուած մարդուած՝ կը զրկուին գարձեալ մէյ մէկ զաւառ կամ վիճակ ի վարձատրութիւն իրենց բարեւոք ծառայութեանց(?)։ 2—3 ամիս յառաջ՝ «առի սիրաչանութիւն» տեղը զրկուած էր Ցարութիւն Աւագ-Սարկաւագ անունով մէկը, որ լրագրի թղթակցութեան մարմնէն բռնուած՝ մէկ կողմէն պատքը կ'ուտէր եւ միւս կողմէն դիշեր ցորեկ յօդուած կը զրէր չարաթաթերթի մը, իւրաքանչիւր յօդուածին հետ յիշէք մ'ալ զրկելով զոր յայտարարեց առթիւ մը առանց չկրնալու։ Իրեն վրայ եղած ամբաստանութիւնները դեռ չմաքրուած եւեւէն հասաւ անտեղի ամբաստանութիւն մ'ալ զոր կանխաւ հրատարակեց Ազգ. օրաթերթի մը որու քննութիւնն կը յանձնարարուէր տեղւոյս բարեխնամ Առաջն. Դեր. Պետրոս Արբ. Եպիսկոպոս Բայց Ն. Սրբազնութիւնն անմիջապէս պաշտօնէ դադրեցընելով յիշեալ Սարկաւագը ճառելու դրաւ դէպ ի Պոլիս՝ Կեդրո-

[*] Ականջը խօսի «Արկա»ին Ծ. Խ.

Կրօն. ժողովի Ատեանը դատուելու համար, որովհետեւ ա՛լ անկարելի էր պահել զայն Ս. Նշան վանքին մէջ եւ մանաւանդ այդպիսի խնդիրներով զբաղելու ժամանակ չունէր։ Միւս կողմէ, եթէ արդարացի քննութեամբ մը յանցաւոր ալ ըլլար ու Կեդրոնին տեղեկագրուէր, կառաւարութիւնս համոզուած ենք թէ ժամանակ մը Կրօն. ժողովի նիւթ ըլլալէն ետքը, Սեբաստիայէն պիտի հանուէր ու այլուր ղրկուէր «լի սիրաշահութիւն», քանի որ օրինակները յայտնի են։ Հաւատով կերպով տեղեկացած ենք թէ Ն. Սրբազնութիւնը՝ յիշեալ Սարկաւագին տուած յանձնարարականին մէջ յիշեր է իր տնօրինութիւնը, մինչեւ քննութեան լրումն, եւ առ այժմ անձամբ նը-կատեր է անոր եկեղեցականներու կարգ դասելը։ Այս պահուս կը լսենք թէ Սամսիոյ մէջ կը դեղերի եղեր . . . ։

Հաղիւ թէ այս չնորհնակէն աղաւեցանք՝ այս անգամ Արժ. մը եկաւ հասաւ նորէն կեսարիայէն՝ իբրեւ «Տեսուչ Մանճիլդրի վանուց» Պատրիարքական պաշտօնագրով։ Երկու երեք օր հիւրընկալուեցաւ Առաջնորդարանի մէջ ու պատարագեց Ս. Նշանի վանքը։ «Այլ առակ լուսարուք»։ Կեսարիայէն մինչեւ հոս չորս ոսկի ծախսեր է եղեր, եւ այդ զումարը պէտք է որ Սվազի Առաջնորդարանը վճարէ եղեր, թէ ինք Ծայրագոյն ըլլալով պէտք է եղեր որ իրեն «չաթալ-թաղ» տրուի, զաւազան տրուի, եւ այս կարգի շատ մը պահանջումներ՝ մնպատակաւ բարձանջումներով զորս ուղղեր է մեր խեղճուկ Ոնսիրիոս Վրդ.ին։ Աւելին կայ. Վ.ը նկատելով որ իրեն ժամուցն ալ ոչինչ բան տ'եղած է եւ Առաջնորդարանն ալ կը մերժէ իր չորս ոսկւոյ պարարը՝ երկու ուղղումնի սիրացումներ կը դնէ եւ անմոցմէ սասանալով այդ չորս ոսկին, իրեն հետ դաղտագողի կը տանի Մանճիլդրի եւ յանձնարարականաւ մը կը յղէ զանոնք Կիւրին։ Թէղէրէնին առնուելով Սիս զրկուեցաւ, մէկը քահանայ եւ միւսը վարդապետ ձեռնադրուելու համար, որոնք չնորհիւ տեղական կառավարութեան հրաշափառապէս ետ կը դառնան, մէկը Սեբաստիա եւ միւսը Մանճիլդրի՝ Վրդ.ին քով։ Անշուշտ դուշակեցիք թէ Աժտէրեան Դարեղին Վրդ.ին վրայ է խօսքերնիս։ Հիմակ կը լսենք թէ Մանճիլդրի վիճակային դեղերը նամակներ գրելով՝ ի մօտոյ տեվիրի ելլելն խնացուցեր է՝ յանձնարարելով որ հարկ եղած յիշէքն ու պղծին պատարաստեն։ Ինչ անխղճութիւն է այս եւ ինչ տնամոթութիւն։ Խեղճ դեղացիներն արդէն նպատակ կարօտ խումբ խումբ Սեբաստիոյ Առաջնորդարանէն հաց կը խնդրեն, միեւ վարդապետ մը դեռ ոսքին փոչիները չորցած՝ կողոպտուի ելլէ։ Ասոնց համար արդեօք կը զրկէ Պատրիարքարանը։ Ա՛լ հերիք չէ՞ այսպիսիներու չահատակութիւններն եւ պէտք չէ՞ որ Կոստ. Անապատ զրկուին ասոնք, քան թէ մեր քով։ Եթէ արժանիք ունենան, եթէ ստուգիւ հովուի մը անկեղծ ուշադրութիւն պատկերն ունենան, հացակարօտ չենականն անպամ կը մուրայ ու անօթի չի թողուր զիրենք, օրինակներ շատ կան։

Սվազ Տ. Ս. Բ.

99 Սեպտ. 24

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Դերմանիոյ Կայսր սենեկապետներէն Պ. Զէրթոսի Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Դ. բանակի (Մանասիոր) ձիաւորաց գնդապետ Ահմէտ պէյի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Կայս. յատուկ զօրարանակի ձիաւորաց փոխ-հաղարապետ Սիւլէյման էֆ.ի Դ. կարգի Մէճիտիէ Էյրիպոզի հիւպատոսարանին պատուակալ քանձէլէր Արզուման էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ զործոց նախարարութեան հետեւեալ հեռագիրը եկած է Պարայի կուսակալէն։

«Երէկ մինչեւ ժամը 10 ո՛ եւ է դէպք չէ պատահած։ Միայն Շաթ-Իւլ-Արապի հանդիպակաց կողմը մէկ մահ պատահած է եւ Էրինճէյէն եկող նաւերուն մէջ միայն մէկ հոգի բռնուած է։

ՀԱՄԻՏԻՅԻ ՀԵՇՄԵԼԱԳՈՒՆԴԵՐ . — Քանի մը Բուրա ցեղեր որոնք ցարդ Համիտիէ թեթեւ հեծելազունդեր չէին կազմած, զիսմամ ըրած են Կայս. կառավարութեան խնդրելով որ իրենք ալ իրենց կարգին կազմեն քանի մը հեծելազունդեր։ Այս խնդրագիրը ընդունելով Նախարարներու Խորհուրդէն՝ հարկ եղած Կայս. Իրատէն եղած է. Կայս. Պալատան առաջին քարտուղար Վահան Թահսին պէյ այս Իրատէն հաղորդած է։ Դ. զօրարանակի (Եոզնկա) հրամանատարին որուն չրջանակին մէջ կը գտնուին այս Բուրդ ցեղերը Սաֆիրայի, Զիֆթ-Պուրկազի, Այբայի, Նիմֆիսաքէզի, Ավազ քէզի չրջակայքը սլըքատալով անցորդները կը կողոպտեն եւ նոյն իսկ կանանց պատիւը կը բռնաբարեն։

ԻԶՄԻՐԻ հիւպատոսարանին պաշտօնեաներէն Պ. Պէլլինի պաշտօն յանձնուած է Կայսրահանդիսներուն Հելլէն հիւպատոսարանները քննելու.

ԽԱԲԵԲԱՑՈՒԹԻՒՆ.—Ղալաթիա Դամանթօ խանէն «Սելանիկ» պանքային հաւաքիչներէն Սապաթայ անուն հրեայ մը, երեք օր առաջ, նոյն Պանքայէն կ'առնէ յիսուն ֆրանսական ոսկի եւ դանձուելիք երկու դամպիօ, որոնց արժէքը կը ներկայացնէր 206 օսմ. ոսկի, 63 ղրշ.։ Հրեան այդ դումարները զրպանելէ ետք, ա՛լ երեւան չելլեր՝ ո՞վ գիտէ ո՞ր անկիւնը հեշտօրէն մխսելու համար։ Խաբեբային տունն ալ լուր կը զրկուի այս անհետացման մասին. սակայն անեցիները կը յայտարարեն թէ այդ օրէն ի վեր տուն չէ եկած։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ խաբեբան։

ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԽԱԲԵԲԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիա բնակող Ռուսահպատակ Հրեայ մը հիւանդ ըլլալով՝ Թորհանէ կարդացող Հաճի Պապայի մը կը դիմէ։ Այդ ինքնակոչ բժիշկը Հրեային վրայ աղօթելէ ետք կը յայտարարէ. «Վաղը ինծի եկո՛ւր եւ հետդ երեք ոսկի բեր, որպէս զի աղօթելով մէջիդ կապեմ»։ Հրեան հետեւեալ օրը իր բարեկամներէն երեք ոսկի ճարելով՝ Հաճի Պապային կ'երթայ։ Անիկա եւ երեք ոսկին զրպանելէն ետք, պահ մը սենեակէն դուրս կ'ելլէ եւ յետոյ ներս դալով իբր թէ թաշկինակին մէջ դրած ոսկիները՝ մէջքին կը կապէ ու կ'ըսէ. «Հայտէ՛, գործիդ գնա՛ հիմա, բայց մէկուն հետ մի՛ տեսակցիր ճամբան մինչեւ 24 ժամ։» Հրեան տուն դառնալով կը պառկի։ Սակայն 24 ժամ անցնելուն պէս, պահանջատէրը կը մոռնայ եւ իր երեք ոսկին կը պահանջէ։ Հրեան մէջքին կապուած թաշկինակը կը քակէ, մէջէն ոսկիները հանելու համար, բայց ո՛վ զարմանք, ինչ տեսնէ աղէկ, խաւաքարտի (մուխավ) երկու կտոր։ Խաբուած Հրեան Հաճի պապային կը դիմէ որ արդէն իսկ կծիկը դրած էր։ Հրեան ճարահատ՝ ոստիկանութեան կը դիմէ որ կը յաջողի ձերբակալել այդ նորելուկ բժիշկը, սակայն այս վերջինը կ'ուրանայ իրեն վերագրուած խարդեպութիւնը. Խնդրին ամենէն զարմանալի կողմը սա է որ ինչպէս Մոսկովական Հրեայ մը այդքան միամտօրէն քիթէն բռնուեր է։

ՀԻՆԴ ՀՈԳԻ ԱՑՐԱԾ.—Երէկ առաւօտ դրած էինք Պալաթի մէջ պատահած հրդեհի մասին։ Նոր տեղեկութեանց համաձայն, հրդեհը Իսպահպատակ Հրեայի մը բնակարանէն ծագելով 3 տուն, 8 հիւղակ եւ 2 խանութ լափեր է։ Նաեւ կ'ըսուի թէ այդ բնակարանի տակ գտնուող ատաղձագործին խանութէն ելեր է կրակը։ Հրդեհի ծագած պահուն 5 հոգի չկրնալով փախիլ՝ այրեր են։ Երկու Հրեայ կիներ ալ ինքզինքնին պատուհանէն վար նետելով ծանրապէս վիրաւորուեր են։ Հրդեհի պատճառներուն վրայ ոստիկանութիւնը քննութիւնը բացած է։ Ապահովագրական ընկերութիւնները 800 ոսկի վնասած են։

ՓԼՈՒԶՈՒՄ.—Սկիւտարի մէջ անցած օր Իսլամի մը տուն մէկէն ի մէկ իջնելուն միակ բնակչուհի կինը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

ՆՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Էրէյլի զացող նաւ մը փոթորիկի բռնուելով Գօչլուի եղերքը ընկղմեր է. նաւաստիներէն երկու հոգի խեղդուեր, մնացեալները ազատեր են։

ԳԵՏՆԱՇԱՐԺԸ.—Էրէմկէլլի, Պալաթիրդի, Տէյիրմէնճիի եւ Աղիղկէ գեղերուն մէջ բուռն եւ թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են անցեալ Ուրբ. օր։ Տէյիրմէնճիի մէջ Հոկտ. 2ին սաստիկ ցնցում մը պատահեր է որուն յաջորդեր է ուրիշ աւելի բուռն ցնցում մը։ Ժողովուրդը սարսափած բացօթեայ տեղուանք կը բնակի։

—Նոյնպէս Հոկտ. 2ին Աղիղկէ, Էրէմկէքի ու Պալաթիպի մէջ սաստիկ ցնցումներ պատահեր են։

—Աթէնքի քաղաքապետութիւնը որոշեր է 1000ֆր. նպաստ զրկել Այաշի արկածեալներուն։

ՈՃԻՐՆԵՐ.—Անցած օր Արնաւուտդեղի մէջ երկու Ցոյն կռուի բռնուելով՝ անոնցմէ մէկուն ղլխէն ծանրապէս վիրաւորեց միւսը։

—Դումգաբուլի մէջ Բիֆթի անուն Թուրք մը գինով վիճակի մէջ զիչերը տուն դառնալով մօրը հետ կռուի բռնուեցաւ եւ ղլխէն ծանրապէս վիրաւորեց զայն։

ՃՍՎԻՏ ՊԷՑԻ ՍՊԱՆՆԻՉԸ.— Ամբասանեալ Հաճի Մուսթաֆայի հարցաքննութեանց տեղեկագիրը Ընդհ. Դատախազութեան յանձնուեցաւ։ Բերայի Ընդհ. Դատախազութեանպահանջագիրը եւ այլ դատական թղթերն ալ այսօր վերաքննիչ ատենին պիտի յանձնուին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 17 Հոկտ.

Ֆրանսական Ռանթ		100 20
Օսմ. Ռէնթի	»	290 —
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	Ֆր.	22 05
Բուլղարի երկաթուղի	Ֆր.	112 25
Իտալական Ռանթ	»	91 85
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	553 —
Սպանիական Արտաքին	»	61 47
Թրանսվալ		40 50

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէրթաունէն երէկի թուականով հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ զբոյցի մը համաձայն Անգլ. զօրաղունդերը Թրանսվալցի Պոէրներու դունդ մը կեցուցին, որ կը փորձէր Օրանժի Ազատ Պետութեան Պոէրներուն հետ միանալ, որոնք Մաֆրիվերի չրջակայքը, համանուն գետին վրայ կը դտնուէին։ Բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ Թիմպերլէյի հարաւակողմը այդ տեղին մօտ։ Այս զրոյցը հաստատուած չէ տակաւին։ Մաֆէրվերի կայարանապետէն իրիկունն հասած լուր մը կ'ըսէ թէ թնդանօթի ձայներ կը լսուին Թիմպերլէյի ուղղութեամբ։

—Խորհրդարանն որ այսօր նստի հրաւիրուած էր վաղուան յետաձգուեցաւ։ Լորտ-քաղաքապետը մեծ ժողով մը կազմեց որ Կիլտհոլի մէջ գումարուեցաւ նը-պատակ ունենալով Միջնաքաղաքին դիմադրութիւն յայտնելու Անգլ. կառավարութեան Հարաւ-Ափրիկէի մէջ հետեւած քաղաքականութեան դէմ։ Ժողովն որոշում մը տուաւ որուն համեմատ իր ցաւը կը յայտնէ պատերազմը ծագելու մասին եւ իր կրօնի աջակցութիւնը կը նուիրէ կառավարութեան՝ որպէս զի Սպիտակ ցեղին պատկանողները հաւասար իրաւունքներ վայելեն։ Ժողովի միջոցին մեծ խանդավառութիւն մը արտայայտուեցաւ։ Այս որոշման մէկ պատճէնը Լորտ Սալիսբրիի պիտի զրկուի։

ՏԻՒՐՊԱՆ.—Անգլ. զօրաղունդերու մեծ ջոկատ մը որ հեծելազօրքէ, հրետանիէ եւ հետեւակազօրքէ կը բաղկանայ Ուրբ. առաւ. Լէտիսմիթի մեկնեցաւ Աքթէնհօմի (Լէտիսմիթի արեւմտեան կողմն ուր Պոէրները բանակեալ մը հաստատած էին) ուղղութեամբ։ Ո եւ է կռիւ տեղի չունեցաւ. Պոէրները քաշուած ըլլալնուն։

Անգլ. զօրաղունդերն Ուրբ. օր Օլիվերէքի մօտ Թինթինայի կիրճին ստորոտը Պոէրներուն դրաւած դիրքերուն ծանօթանալով Բիէթէր-Մարիցպուրկի բանակատեղը դարձան։ Պատերազմական վիճակ յայտարարուեցաւ Նիւ-Բեասլի, Տընտիի, Գլիսրիվերի, Իւզինկայի եւ Իւբէրթիկօլվի մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կը հաւատան թէ պաշտօնական թերթը վաղը պիտի հրատարակէ լեղուներու ջնջման մասին հրատարակուած հրամանագիրը։

ԲԱՐԻԶ, 16 Հոկտ. — Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամբոն Բարիզ դարձաւ։

—Արդարութեան բարձր. Ատենի յանձնաժողովը պիտի հարցաքննէ Տիւպիւք, Պրիսնէ եւ Բայլի հակասեմականները։

—Մոնդէլիմարի մէջ պատահած մինչ-դէպերուն պատճառաւ, նոյն քաղքին զօրագունդը ուրիշ տեղ փոխադրուեցաւ։

—Պոէրները Տարհաուզրը գրաւեցին որ կէնքոյի ու Բիմպերլէյի մօտ կը դտնուի։ Պ. Սէսիլ Ռոտսի գլուխը բերողին 5,000 անգլ. ոսկի խոստացուած է։

—Այսօր այլ եւ այլ վիճակահանութիւններ տեղի ունեցան։

Վիլ տը Բարի՝ 430,312 թիւը չահեցաւ 200,000 ֆր.։

Բանամայի փոխառութիւնը՝ 677,350 ֆր. եւ 1,666,030 թիւը՝ 100,000 ֆր.։]

—Այսօր հասած այլ եւ այլ հեռագիրներ ո՛ եւ է մանրամասնութիւն չեն հաղորդեր Լէտիսմիթի չրջակայքը կատարուած կռիւներու մասին որոնք նախորդ հեռագիրներով հաղորդուած էին։ Ընդհանրապէս վերջին հեռագիրները միաձայնութեամբ կ'ըսեն թէ Պոէրները կը շարունակեն յառաջանալ եւ պաչարած են Գրիքուալանտ։ Կը յուսան թէ Սէսիլ Ռոտս պատերազմական դերի պիտի բռնեն։ Դալէն Գիմպերլէյ հասած նոր տեղեկութեանց համաձայն, Անգլիացիները Լանդբաչայրի գունդէն 4 զօրագասակ 20 Մաքսիմ թնդանօթներով, 1500 տեղացի կամաւորներ եւ զինարուեստական զօրքեր, ընդ ամենը 2,500 պատերազմիկ. Պոէրներու թիւն առնուազն 3,000 հոգի է։

— Վարչապետ Սալիսբրիի եւ Պատերազմական նախարարին դաւկրները Թրանսվալ մեկնող արշաւախմբին պիտի մասնակցին։

—Թրանսվալէ եկած հեռագիրներուն հետեւանօք վաճառականներ եղան Պիրսի ու Հարաւ-Ափրիկեան արժեթուղթերուն վրայ։ Զարդերէյի արժեթուղթերուն գինը քիչ մը կոտրած է, բայց տարբերութիւնները շատ քիչ զգալի էին ընդհանրապէս։

-ՊԵՐԼԻՆ.—Պառոն Միքէլ Վարշաւեան Հօէնլօհէյի հետ ունեցած անհամաձայնութեան հետեւանքով, իր հրաժարականը տուաւ, բայց կայսրը մերժեց։

—Ցունասանի թագաւորն ու իր որդին Նիքոլա իշխանը Պերլին հասան եւ Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհոյն հետ ճաշեցին։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.— Քանի մը ամերիկեան լրագիրներ կը հաւատան թէ «Ամերիկա» զրահաւորը որ Շլէյ ծովակալին դրօշը կը կրէ, հրաման ստացած է Հոկտ. 25էն ըսկսեալ պատրաստ դտնուելու որպէս զի Տէլակոաձովախորշը մեկնի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 17 Հոկտ.— Բեղերսբուրկի Ֆրանսական դեսպան կոմս տը Մոնթէպէլօ Պատուոյ Լէգէոնի Մեծ Խաչը ստացաւ։

—Դաւադրութեան գործին մէջ ամբաստանեալ հակահրէական Գիլլի բարձր ատենի յանձնաժողովին առջեւ կը հաստատէ թէ Պր. Պրիսնէի զրկուած նամակին թուականը խարդախուած է եւ թէ խարդախութեան դատ պիտի բանայ։

—Պոէրները գրաւեցին Ինկականին։ Հրացանաձգութիւնները կը շարունակուին թէեւ, բայց ոչ մէկ լուրջ ճակատամարտ մը եղաւ։ 13,000 Պոէր եւ Օրանժցիներ պարտաստուին Նաթալ մտնելու։

ԼՈՆԿՈՆ. — Վիքթորիա թագուհին դտնաճառը, որ պիտի կարդացուի վաղը Խորհրդարանին բացուելուն՝ պիտի ըսէ որ բոլոր օտար տէրութիւններու հետ Անգլիոյ յարաբերութիւնները խաղաղական են բացի Թրանսվալէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Թերթիս դաւառացի շատ մը բաժանորդներու խնդրանքին համաձայն, ասկէ վերջն ամէն օր Պոլսոյ Առեւտրական հրապարակին վրայ ծանօթութիւններ պիտի տրուին դաւառացի արտադրիչներու օգտին եւ դիւրութեան համար։

—=—

1999 Հոկտ. 5. այսօր ծախուեցաւ.

ԱՐՄՏԻՐ. — Յորեն.—Վառնա Ս. տեսակ 5-5 ղրշ. 25 փր. լիպրայէն վար։ Բ. տեսակ 6-6 ղրշ. 25 փր.։ Զաղրա՝ առաւտուր չեղաւ։ Ադիմա՝ Ա. տեսակ 5 ղրշ., Բ. մինչեւ 6 ու կէս։ Հաճար.—Տկար. Ս. Նատոլ եւ Բուռմէլի քաշը 20 փր.։ Վարսակ.—Քաշը 16 փր.։ Գարի. — Անատոլ 26-31 փր. Բուռմէլի 29-33 փր. քաշը։ Լազուտ (մրսրը).—25 փր. քաշը։ Կորեկ (տարը) գործ չեղաւ։ Թունջակեր.—Նոյնպէս։ Կսենեվի (քէնէվիր).—Նոյնպէս։ Շուշմա.—Մերսին քաշը 92-93 փր.։ Ալիւր.—Օտեսա տկար. Անատոլ քրմտոը 72-76 ղրշ. պարկը. Սեւանիկ 74-75. Վառնա 78-79. Մարսիլիա 70-90. Ամերիկա 78. Պրաիլա 3 եւ 4 Նո. 82. 3 եւ 5 Նո. 81. 2 եւ 3 Նո. 80 ղրշ. 5 Նո. 74. Պուրկազ 2 Նո. 80 ղրշ։ Լուբիա.—Սեւանիկ 100 քաշը 170 ղրշ. Տրապիզոն Բ. տեսակ 115 ղրշ.։ ⊃ իսեռ.—Քաշը 95 փր.։ Բրինձ.—Ռիզոն Ս. տեսակ 100 քիլօն 43 ֆր.—անգլիական, պարկը 107 ղրշ.—Եգիպտական զամբիւղը 80 ղրշ.։

ԴԱՂԹԱՐԵՐԻ.—Խանվկ.—Ս. տեսակ 7 ղրշ. 20 փր. քաշը. առաւտուր չեղաւ. Բ. տեսակ 5 ղրշ. Դ. տեսակ 4 ղրշ.։ Շարար.—90-93 ղրշ. կենդրիները։ Կազ.—Զոյգ սընտուկ 25 ղրշ.։ Սիպիր եաղ.—Ս. տեսակ 12 ղրշ. 20 փր. Բ. տեսակ 12 ղրշ.։ Դմակ իւղ.—(տակառով) Ս. տեսակ 7 ղրշ. Բ. տեսակ 6 ղրշ.։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

—=—

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Օսմ. Քոնս. սէռի Դ.	Օ. Ռ.	23 29 50
Բուլղարի երկաթուղի	Ֆր.	110 75
Թրամուէյ Պարտաթուղթ	Ֆր.	490 —
Սմ. Ապահ. Ընկ.	Օ. Ռ.	4

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 10
Անգլիական ոսկի	»	110 01
Բոլ Էմբերիալ	»	90 —
Ֆրիմց	»	51 6
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 30
Մէթալիք	»	97 10
Բուբլի թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 60

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբևէ կոչիրեն կառախուզմբերու 1899 Սեպտ. 16 (Ն. Տ.) շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 34 Խառն. Առտ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ.	Թ. 6 Ճամբ. Առտ.	Թ. 8 Ճամբ. Առտ.	Թ. 10 Ճամբ. Առտ.	Թ. 36 Խառն. Իրիկ.	Թ. 12 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 14 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 16 Ճամբ. Իրիկ.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մեկ.	12 40	2 08	2 55	4 02	5 40	7 35	9 10	10 40	11 30
	ժմ.	1 05	2 33	3 20	4 27	6 5	8 —	9 35	10 55	11 55
Հայտար Փաշա	մկն.	1 25	2 45	3 28	4 37	6 12	8 15	9 42	11 5	12 5
Բըզըլ Թօփրաք	»	— —	2 52	3 35	4 44	6 19	8 24	9 49	11 12	12 12
Ֆէնէր Եօլու	»	1 35	2 56	3 40	4 48	6 23	8 29	9 53	11 16	12 16
Կէօզ Թէփէ	»	— —	3 1	3 45	4 53	6 28	8 35	9 58	11 21	12 21
Էրէնքէօյ	»	1 46	3 7	3 48	4 58	6 33	8 40	10 2	11 28	12 26
Պօսթանճըք	»	1 56	3 15		5 6	6 41	8 50	10 09	11 36	12 33
Մալթէպէ	»	2 08	3 25		5 16	6 51	9 5	10 19	11 47	12 43
Գարթալ	»	2 22	3 36		5 27	7 02	9 21	10 30	11 58	12 58
	ժմ.	2 32	3 44		5 35	7 10	9 32	10 38	12 6	1 2
Բէյնամիք	մկն.	2 38					9 40			
Թուզլա	»	2 59					10 6			
Կէյպզէ	»	3 19					10 30			
Տիլ Իսքէլէսի	»	3 41					10 57			
Թավշանճի	»	3 51					11 10			
Հէրէքէ	»	4 08					11 29			
Եարըմճա	»	4 29					11 53			
Թիւթիւն Զիգթիկ	»	4 42					12 9			
Տէրինճէ	»	4 53					12 21			
	ժմ.	5 07					12 37			
Իզմիտ	մկն.	5 27								
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	6 02								
Սապանճա	»	6 26								
Ասա Բազար	»	6 50								
Կէյվէ	»	7 34								
Աք Հիսար	»	7 56								
Մէքէճէ	»	8 26								
Լէփքէ	»	8 50								
Վէզիր Խան	»	9 25								
	ժմ.	10 06								
Պիլէճիք	մկն.	10 20								
Քարաքէօյ	»	11 28								
Պօզեիւք	»	12 10								
Ին Էօնիւ	»	12 56								
Զուքուր Հիսար	»	1 26								
Էսկի Շէհիր	ժմ.	2 04								
		Իրիկ.								

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թիւ 1 Ճամբ Առտ.	Թիւ 3 Ճամբ Առտ	Թ. 31 Խառն Առտ	Թիւ 5 Ճամբ Առտ	Թիւ 7 Ճամբ Առտ	Թ 18 Ճամբ Առտ	Թ 11 Ճամբ Իրիկ	Թ 33 Խառն Առտ	Թ 19 Ճամբ Իրիկ
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.								10 40	
Զուքուր Հիսար	»								11 16	
Ին Էօնիւ	»								11 48	
Պօզեիւք	»								12 24	
Քարաքէօյ	»								12 58	
Պիլէճիք	ժմ.								1 48	
	մկն.								1 58	
Վէզիր Խան	»								2 24	
Լէփքէ	»								3 9	
Մէքէճէ	»								3 40	
Աք Հիսար	»								4 6	
Կէյվէ	»								4 28	
Ասա Բազար	»								5 20	
Սապանճա	»								5 37	
Պէօյիւք Տէրպէնտ									6 4	
	ժմ.								6 36	
Իզմիտ	մկն.			11 30					6 56	
Տէրինճէ	»			11 47					7 11	
Թիւթիւն Զիգթիկ	»			11 58					7 20	
Եարըմճա	»			12 14					7 33	
Հէրէքէ	»			12 42					8 —	
Թավշանճիլ	»			12 54					8 11	
Տիլ Իսքէլէսի	»			1 5					8 21	
Կէյպզէ	»			1 39					8 55	
Թուզլա	»			2 —					9 17	
	ժմ.			2 23					9 49	
Բէյնամիք	մկն.	12 20	1 25	2 33		4 20	6 11	7 40	9 34	10 58
Գարթալ	»	12 29	1 35	2 46		4 29	6 20	7 49	10 2	11 10
Մալթէպէ	»	12 40	1 46	3 3		4 40	6 31	8 —	10 20	11 24
Պօսթանճըք	»	12 50	1 57	3 16		4 50	6 42	8 10	10 32	11 35
Էրէնքէօյ	»	12 59	2 10	3 31	4 10	5 1	6 51	8 20	10 42	11 43
Կէօզ Թէփէ	»	1 3	2 14	3 35	4 14	5 5	6 55	8 24	— —	11 47
Ֆէնէր Եօլու	»	1 8	2 20	3 41	4 19	5 10	7 —	8 30	10 52	11 52
Բըզըլ Թօփրաք	»	1 12	2 24	3 45	4 23	5 14	7 4	8 34	— —	12 56
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 18	2 30	3 51	4 29	5 20	7 10	8 40	11 —	12 03
	մկն.	1 25	2 38	4 2	4 35	5 26	7 16	8 48	11 15	12 08
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	1 50	3 03	4 27	5 —	5 51	7 41	9 13	11 40	12 33
									Իրիկ.	

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

դրամագլուխ	*Ֆրանք*	27,000,000
պահեստի դրամ	„	52,002,500
տարեկան հասոյթ	„	70,339,912

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹՆԱՄԲ Կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ եւ առնոյ մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ թէստ չափաւոր տակադիներով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ՝ ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Պահճէ—Գալաթա Անանիաս Խան։ 20, 21, 22,

ԱՆԹՈՒԱՆ ԳԱՖՏԱՆՃԻ

ՖԱԵԱՆՍ ԵՒ ԵՐԿԱԹ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Գալաթիա, Եիւքսէք գալտրիրմ Ն՝ 26

Ցիշեալ վաճառատունը որ 53 տարիներէ ի վեր Պոլսոյ հրապարակին վրայ հաստատուած է, չափաւոր գներով կը ծախէ ամէն տեսակ վառարաններ եւ կը կատարէ նորոգութիւններ։ Դիմող յաճախորդները ըստ ամենայնի գոհ մնալէն նախապէս կ'երաշխաւորէ։

ՄԱԼԿԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Մալկարացի համար «Ծաղիկ»ի գրծակատն է միշտ՝ տեղւոյն պատուաւոր աղբիւրներէն, Վահան Մանուկ էֆ. Զօլաքեան։

ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻՆ

Թարմ ու անարատ գեղերով ճշգիւ պատրաստուած տեսակ իրենց գեղագիրներն եւ օգտակար միանգամայն գիրերու չափաւորութիւնէն,

ԲԱՐԵՀԱՃԻՆ ԴԻՄԵԼ

«ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ», Կէսիք-բաչա-Պաշի, թիւ 5, ուր ամէն ժամ ներկայ կը գտնուի տէր եւ անօրէն Լիւսն էֆ. Կիւմիւշեան որ անձամբ կը հսկէ գեղագիրներու պատրաստութեան։

ԴԻՇԵՐՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԲԱՑ Է

30—18

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱԳԱԼԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂԻԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ

Գալաթիա, Համոլ-բաչա Խան

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԾԱՌԻ ԱՂՋԻԿԸ

Գ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Այս լուրին վրայ՝ շատ մը հետաքրքրողներ աղջկան հետքը գտնելու համար դատաղան կողմեր ցրուած էին եւ ինքը ալ տեսակ մասը համար դիմացի կողմը կ'անցնէր, որովհետեւ եթէ յաջողէր աղջիկը գտնալ, գոհացուցիչ նուէր մը պիտի ստանար։

—Հա՛, խնդիրը հասկցայ, ըսաւ Սարգօ, բայց չեմ ուզեր գործիդ արգելք ըլլա՛լ, հայրէ՛, հատուցն ալ անկէ ետ դարձիդ գնա՛...

Փիչ հետքը ստահակ պատանին դեղ վերադարձաւ եւ տարիէն օգտուելու համար, առանց մէկուն բան մը յայտնելու, ճիշտ կէս օրին ճամբայ կ'ելլէր դէպի Մ... գեղն որ Միատան արեւելեան հարաւային կողմը չորս ժամ հեռուն կը գտնուի։

Նոյն իրիկունը, Մ... գեղի արեւմտեան կողմը, երկրարկ տան մը առջեւ հոծ բազմութիւն մը կար որ կը բաղկանար գեղին երկրագործներէն։ Հոն խոնջող բազմութեան չարժուձեւերէն եւ խնդարկու նայուածքներէն կը դուշակուէր թէ մէկու մը կամ լուրի մը կը սպասէին։ Երբ ո՛ւեւ կողմէ եկող մէկը նշմարէին, ամէնքը մէկանց դէպի ուղեւորին եկած կողմը կը խուժէին։ Ժամը 11ու կէսն էր երբ Մ... գեղի հիւսիսային կողմը սեւ զիներով ծածկուած սրսրոտայէն մարդ մը նշմարուեցաւ որ երբեմն յայտնուելով, երբեմն անհետանալով կը յառաջանար։ Գեղին արեւմտեան կողմը հաւաքուած բազմութիւնն որ այդ պահուն սրտոր հեղեղի պէս չսխնդներ կը հանէր,

—Անո՛ եկաւ, իշխէ՛ կ'ելլայ . . . բացագանչութիւններով դիմաւորեց ուղեւորը։

Այս յառաջխաղաց բազմութիւնը տեսնելով որ եկողը պատանի մը էր եւ հեռուեւարար մոռնալով թէ ոչինչ պիտի կրնար անելիանալ այդ դեռատիէն, յուսահատեալ եւ գոռնալ կը միտէր, երբ պատանի ուղեւորը՝ զինքն արհամարհող այդ խումն բազմութեան մոտամոնչութիւնը կտահանելով վրէժը լուծելու համար,

—Բ. Պ. աղայի տունն ո՞ւր է, հարցուց։

Այս հարցումը բաւական եղաւ ամբոխին հեռանքքրքրութիւնը չարժելու, որ միանամուռ պատասխան չրջապատելո՛ւ դալը, Բ. Պ. աղայի տունն ինչո՛ւ փնտռելը, ծանօթ օրիորդին մասին տեղեկութիւն ուզենալը կամ չուզենալը հարցափորձելով պատասխան կը պահանջէին. պատանին զինք չրջապատող բազմութեան հարցանդնդումներուն հակառակ կատարեալ պաղարիւնութեամբ մը,

—Հարցումիդ ու պահանջքիդ չեմ հասկնար կոր, ըսաւ, եա միայն Բ. Պ. աղայի տունը հարցուցի, զինքը տեսնել կ'ուզեմ։

Ներկայ խուժանը կը սպղէր հասկնալու համար թէ ի՞նչ ընելիք ունէր Պ. աղայի. իսկ պատանին կը յանդգնէր ուձեւափոխութիւններով տուելի կը հեռաքրքրէր Ժողովուրդը։ Ներկայ բազմութիւնէն բարձրահասակ ու վայելչաղեղեան անձ մը նկատելով որ այսպիսի հարցումներով զոհացուցիչ պատասխան մը պիտի չառնուի, պատանին մոտենալով ըսաւ.

—Կէ՛լ օղլում, ինչի Պ. աղանը էվինէ կէօմիւրեյիմ ասէ նէ՞ տիւեէճէկին վարսա օրատա քէնտիսինէ սէօյլէ։

Ասիա ըսելէ հետք, պատանին Բ. Պ.ի տունն տատանուեցաւ. բազմութիւնն ալ իրենց կը հետեւէր։

Բ. Պ. աղան, իր աղջկան անյայտանալէն ի վեր, տանը զանէն դուրս եկած չէր եւ սենեկի մը մէջ, իր կնոջ քով Վ. խաթունի մտերին մտա, որդեկորոյս մոր յուսահատ արցունքները սրբելով, մտատանջութեամբ կը հարցնէր։ Բարեսիրտ տնէր հետն ունենալով պատանին մտաւ. այն տեսնելուն ուր քանի մը օրէ ի վեր մեսելական լռութիւն մը տիրապետած էր։

Բարեսիրտ տնէն ու պատանին տխրազդած ծնողքը բարեւելէ հետը նստան։

Բ. Պ. աղան՝ նորեկներուն վրայ ակնարկ մը նետելով հասկցաւ թէ պատանին տնծանօթ օտարական մը էր եւ խօսքն Թրքախօս տնէն ուղղելով, տխուր ու դրեթէ մարած ձայնով մը բաւ.

—Խայր աբր, Ի. աղա, խոշ կէլտինիզ։

—Պ. աղա, իշալլահ խայր աբր. պա՛ չօճուգ սիրդ կէօրմէք իսթէյսի, վէ նէ՞ սէպէպէ մէպսին իսկ սիրդ սէպլէյէճէկ տիր, պատասխանեց բարեսիրտ տնէն։

Պ. աղան, պատանին հաղուստէն ու դիրքէն կռահեց թէ Հայ մէն է, եւ հարցուց.

—Ո՞ւր տեղացի ես, տղա՛։

—Միատանցի եմ, աղա՛, եւ եկած եմ աւետելու թէ ձեր կորուած աղջիկը թէ ողջ եւ թէ մեր գեղն է, պատասխանեց պատանին։

Պ. աղայի կինը՝ Վ. խաթուն, որ նոյն պահուն իր զառանցանքներէն նոր սթափած՝ հաղիւ կրնար մէկ կողմէն միւս կողմը դառնալ, պատասխան այս խօսքը լսելէն պէս, իսկոյն զերծնական ուժով մը ցնցուելով ինքնին եղաւ նստաւ։

Անտեսկալ ուրախութիւն թէ սրամութիւն խիստ տղեցութիւն մը ունին կարծես երբեմն մարդոց զգայարանքներուն վրայ, որուն հաղորդակցութեան կապերը կաշկանդելով, անդործադրելի կ'ընեն շատ անգամ։

Պ. աղան եւ իր կինը, նոյն իսկ բարեսիրտ Ի. աղան, պատանին այս խօսքերէն այնպիսի ցնցում մը ունեցան որ ըստրովին ապշած, երկրորդ հարցում մը ընելու կը վարանէին ու, լսա՞ ու մտնչ, պատանին երեսը կը դիտէին անթարթ։

Սարգօ առանց ուշադրութիւնը տեսնելով, առանց ժամանակ կորսնցնելու մանրամասն պատմեց թէ աղջիկն ո՛ր օր, ո՛ւր եւ ինչպէս հանդիպած էին. ամոր հատակը, գէմքը, հագուստը նկարագրելէ ետք, վերանալով եւ կարեկից ձայնով մը հարցուց թէ իրա՞ւ հա՞մ էր։

Հայր եւ մայր իրենց աղջկան նկարագրութիւնը լսելով լոյ սկսած էին, ու միշտ «Փո՛ռք քեզ Աստուած» կրկնելով պատանոյն այս վերջին հարցումը չէին լսեր։

(Շարունակելի)